

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

2363 *Llei orgànica 1/2019, de 20 de febrer, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, per transposar directives de la Unió Europea en els àmbits financer i de terrorisme, i abordar qüestions d'índole internacional.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

I

La transposició en termini de directives comunitàries constitueix en l'actualitat un dels objectius prioritaris que estableix el Consell Europeu. El compliment d'aquest objectiu és avui encara més prioritari tenint en compte l'escenari dissenyat pel Tractat de Lisboa per als incompliments de transposició en termini, respecte dels quals la Comissió pot demanar al Tribunal de Justícia de la Unió Europea la imposició de sancions econòmiques importants de manera accelerada (article 260.3 del Tractat de funcionament de la Unió Europea).

Espanya ha complert de manera consistent amb els objectius compromesos de transposició en termini, des de l'inici de l'establiment d'aquests. Tanmateix, en aquests moments es fa necessària la transposició sense dilació de diverses directives d'índole penal, bé com a conseqüència del venciment del termini o bé per la proximitat del venciment esmentat.

Aquesta Llei orgànica té per objecte la transposició al nostre ordenament intern de la Directiva 2014/57/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre les sancions penals aplicables a l'abús de mercat, la Directiva 2017/541/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relativa a la lluita contra el terrorisme i la Directiva (UE) 2017/1371 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2017, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió a través del dret penal, així com el perfeccionament de la transposició de la Directiva 2014/62/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de maig de 2014, relativa a la protecció penal de l'euro i altres monedes davant la falsificació.

També es modifica el Codi penal per completar el règim de prevenció i persecució del delictes de tràfic d'òrgans humans i adaptar-lo a les previsions que conté el Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'òrgans humans que es va obrir a la signatura a Santiago de Compostel·la el 25 de març de 2015. Finalment, es completa la regulació dels delictes de corrupció d'acord amb les directrius del Grup d'Estats Contra la Corrupció (GRECO).

En definitiva, aquesta Llei orgànica respon als objectius de transposar les directives pendents amb incidència en matèria penal i d'abordar també qüestions internacionals de naturalesa penal.

II

En el cas de la Directiva 2014/57/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre les sancions aplicables a l'abús de mercat, la Comissió Europea va iniciar el procediment formal d'infracció 2016/627, l'estat avançat del qual exigeix l'adaptació immediata del nostre ordenament a la Directiva esmentada.

La transposició de la Directiva 2014/57/UE preveu tres tipus penals diferenciats en la línia que segueix la mateixa Directiva, que exigeix que els estats membres tipifiquin com a infraccions penals, almenys en els casos greus i quan s'hagin comès intencionalment, les operacions amb informació privilegiada, incloent-hi la recomanació o inducció a una altra persona a dur a terme operacions amb informació privilegiada; la comunicació il·lícita d'informació privilegiada; i la manipulació de mercat, en els termes que especifiquen els articles 3 a 5. Tot això amb la finalitat de garantir, en primer lloc, la integritat dels mercats financers de la Unió i d'augmentar, en segon lloc, la protecció dels inversors i la confiança en aquests mercats. A més, exigeix la consideració com a infraccions penals dels actes d'incitació, complicitat i temptativa de les operacions indicades, així com la responsabilitat de les persones jurídiques en relació amb la comissió d'aquests fets delictius.

La Directiva esmentada forma part del paquet integrat també pel Reglament (UE) 596/2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre l'abús de mercat, el qual s'ha completat amb dues normes derivades: el Reglament delegat (UE) 2016/522 de la Comissió, de 17 de desembre de 2015, pel que fa a l'exempció relativa a determinats bancs centrals i organismes públics de tercers països, els indicadors de manipulació de mercat, els llindars de divulgació, l'autoritat competent per a les notificacions de retards, l'autorització de negociació durant períodes limitats i els tipus d'operacions de notificació obligatòria dutes a terme pels directius; i el Reglament delegat (UE) 2016/957 de la Comissió, de 9 de març de 2016, pel que fa a les normes tècniques de regulació aplicables als mecanismes, sistemes i procediments apropiats, així com a les plantilles de notificació, que s'han d'utilitzar per prevenir, detectar i notificar pràctiques abusives o ordres o operacions sospitoses.

Els articles 284 i 285 del Codi penal ja sancionaven, amb anterioritat a l'aprovació de la Directiva 2014/57/UE, unes conductes concretes d'actuació delictiva per la utilització d'informació privilegiada i manipulació de mercat, però no comprenien tots els supòsits referits específicament a la norma europea, que ara s'han de sancionar de manera expressa per complir les exigències del principi de legalitat penal. S'opta per uns tipus penals que, en les conductes de més gravetat de manipulació de mercat i de realització d'operacions amb informació privilegiada, es configuren com a delictes greus. El bé jurídic protegit no es configura tant en atenció al contingut patrimonial o al mateix ordre socioeconòmic, com a la integritat dels mercats i a la confiança dels inversors que hi actuen.

La transposició d'aquesta Directiva requereix una modificació específica del Codi penal, a fi d'ajustar el contingut dels articles 284 i 285 a les previsions d'aquella norma, així com per incorporar un precepte que estengui, en els termes d'aquesta Directiva, l'abast conceptual d'aquells preceptes.

La modificació que es duu a terme a l'article 284 del Codi penal incorpora, en els mitjans comissius, la utilització d'artificis i l'ús de les tecnologies de la informació per a l'alteració de preus; en l'objecte de protecció, els contractes de comptat sobre primeres matèries relacionades amb instruments financers i els índexs de referència i, en la punició, un increment de les sancions per complir les exigències de la Directiva. A més, es preveu un agreujament específic per als supòsits en què l'autor del fet sigui treballador o empleat d'una empresa de serveis d'inversió, una entitat de crèdit, una autoritat supervisora o reguladora, o una entitat rectora de mercats regulats o centres de negociació.

La reforma de l'article 285 del Codi penal vigent és més àmplia. Es tipifiquen noves maneres de comissió del fet delictiu; s'especifiquen els supòsits en què legalment s'entén que una persona té accés reservat a la informació privilegiada; i s'afegeix també un agreujament específic en el cas que el responsable del fet sigui treballador o empleat d'una empresa de serveis d'inversió, entitat de crèdit, autoritat supervisora o reguladora, o entitats rectores de mercats regulats o centres de negociació.

Adicionalment, s'incorporen en el Codi penal tres preceptes nous: l'article 285 bis per tipificar la comunicació il·lícita d'informació privilegiada quan posi en perill la integritat del mercat o la confiança dels inversors; l'article 285 ter per remetre, amb ple respecte del principi de legalitat, els continguts conceptuals (instruments financers, contractes, conductes, operacions i ordres previstos) a la normativa europea i espanyola en matèria de mercat i instruments financers, i l'article 285 quater per establir de manera expressa la punició dels actes de proposició, conspiració i provocació als tres delictes esmentats. També es reordena el retret als actes comesos per una persona jurídica, quan se'n declari la responsabilitat penal, en consonància amb la gravetat de les conductes de la persona física.

Per contra, el compliment de les altres previsions que conté la directiva no requereix d'altres modificacions del Codi penal. Així, per a la punició dels fets, quan es duiguin a terme en grau de temptativa, es disposa de la previsió expressa dels articles 16 i 62 d'aquest Codi; la sanció dels actes d'inducció a cometre aquelles infraccions està també prevista a l'article 28 del mateix cos legal; i el càstig dels actes de complicitat en aquests comportaments il·lícits s'articula igualment en el sistema legal vigent a través dels articles 29 i 63 del Codi penal. De la mateixa manera, l'article 288 vigent d'aquesta norma també preveu, en el sentit requerit per la Directiva, la responsabilitat penal de les persones jurídiques per la comissió dels fets delictius indicats, i s'aplica, en virtut de les previsions de l'article 31 bis, als supòsits requerits per la norma europea. No obstant això, s'ha dut a terme una modificació puntual del precepte, per equiparar les sancions que s'estableixen en els casos que preveuen els articles 284 i 285 del Codi penal.

III

La transposició de la Directiva 2017/541/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relativa a la lluita contra el terrorisme, requereix ajustar la legislació penal a les previsions de la norma, atès que, malgrat que la Llei orgànica 2/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, en matèria de delictes de terrorisme, es va avançar notablement al contingut de la Directiva, alguns punts divergeixen, la qual cosa obliga a introduir-hi lleugers ajustos.

Així, l'article 15.3 de la Directiva 2017/541/UE imposa una pena màxima als dirigents d'una organització o grup terrorista superior a la regulació actual, la qual cosa exigeix una modificació de l'article 572 del Codi penal. Igualment, s'introdueix una modificació quant a la pena d'inhabilitació, que passa a ser absoluta, per evitar l'antinòmia que es produeix amb l'article 55 del Codi penal i en consonància amb el que disposa l'article 579 bis, introduït per la Llei orgànica 2/2015, de 30 de març.

De la mateixa manera, la Directiva, a l'article 12 apartat c) obliga a incloure entre els delictes terroristes la falsedat documental, la qual cosa no estava prevista a l'article 573 del Codi penal. D'altra banda, el viatge amb fins terroristes té una regulació molt més àmplia a la Directiva 2017/541/UE que la fixada en la Resolució 2178 (2014) del Consell de Seguretat de les Nacions Unides que va inspirar la Llei orgànica 2/2015, de 30 de març, pel fet que no exigeix que el viatge tingui per destinació un territori controlat per terroristes. Finalment, s'estén la responsabilitat penal de les persones jurídiques a la comissió de qualsevol tipus de delicte de terrorisme, que fins ara només es preveia per als delictes de finançament del terrorisme.

IV

La Directiva (UE) 2017/1371 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2017, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió a través del dret penal, suposa la regulació harmonitzada d'aquests fraus, així com la penalització d'altres conductes que hi estan vinculades íntimament: el blanqueig de capitals, el suborn i la malversació. La primera regulació d'aquesta matèria es va produir en el nostre ordenament a l'empara del Conveni relatiu a la protecció d'interessos financers de les comunitats europees, signat el 26 de juliol de 1995, i va tenir el seu reflex en el text original

del Codi penal vigent. El Conveni esmentat i els seus protocols addicionals se substitueixen per la Directiva esmentada.

Una de les primeres novetats que aporta la Directiva és l'augment de la quota defraudada per establir la infracció penal contra la hisenda de la Unió Europea, i amb aquest efecte s'han adaptat els articles corresponents. Igualment, i per donar solució a problemes concursals que en la pràctica es produïen en l'aplicació dels articles 306 i 308, s'ha optat per una regulació conjunta.

Una de les novetats introduïdes per la Directiva i que preveu l'article 4.4.b) és l'ampliació del concepte de funcionari públic que s'ha de tenir en compte en els delictes de suborn i malversació. La nova definició és més expansiva que les que regulen directives anteriors i excedeix el concepte que preveu l'article 427 del Codi penal, que precisament establia la definició dels funcionaris estrangers i de la Unió Europea per als delictes de suborn. En els termes del text a transposar, s'introdueix un nou article 435 bis que serveix com a base per estendre la responsabilitat d'aquests funcionaris en l'àmbit de la Directiva, també en relació amb el delictes de malversació, per complir el que disposa l'article 4 de la norma europea de manera completa.

Al seu torn, la Directiva exigeix que sigui punible qualsevol dels delictes que s'hi preveuen, inclòs el delictes de malversació, quan el cometi una persona jurídica. Per això, sense perjudici de les excepcions de l'article 31 quinquies del Codi penal, s'estableix també la responsabilitat de les persones jurídiques en el delictes de malversació –únic tipus penal dels que regula la Directiva que no ho admetia en el nostre ordenament– a les persones jurídiques que per qualsevol motiu gestionin recursos públics o de qualsevol altre manera estiguin encarregats de l'erari públic.

V

És necessari perfeccionar la transposició de la Directiva 2014/62/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de maig de 2014, relativa a la protecció penal de l'euro i altres monedes davant la falsificació.

En aquest sentit, es fa necessari, d'una banda, ampliar el ventall de sancions que es poden imposar a les persones jurídiques quan aquestes siguin responsables penals d'aquest tipus de fets delictius. Així mateix, és convenient millorar la redacció de l'article 387 del Codi penal per als casos en què s'anticipa la protecció penal de la moneda a les fases prèvies a la seva posada oficial en circulació, i això amb la finalitat d'atorgar a la redacció del precepte més concreció tècnica i obtenir així més seguretat jurídica. I, finalment, també és recomanable ampliar la protecció penal de l'euro i de qualsevol moneda estrangera quan la falsificació afecti en general les fronteres de la Unió Europea i no només les del nostre país.

VI

Amb aquesta reforma de l'article 156 bis es completa el règim de prevenció i persecució del delictes de tràfic d'òrgans humans, que constitueix una greu violació dels drets fonamentals de les persones i atenta greument contra béns jurídics com la vida, la integritat física i la dignitat humana, a més de suposar una gran amenaça per a la salut pública. Per a això, s'adapta el règim esmentat a les previsions que conté el Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'òrgans humans, obert a la signatura a Santiago de Compostel·la el 25 de març de 2015.

És cert que, gràcies a uns controls robustos que imposen els principis de voluntarietat, altruisme, confidencialitat, absència d'ànim de lucre i gratuïtat, el nostre país ha estat i és un referent normatiu a Europa i Iberoamèrica des que es va promulgar la Llei vigent sobre la matèria, la Llei 30/1979, de 27 d'octubre, sobre extracció i trasplantament d'òrgans, que està desplegada en el Reial decret 1723/2012, de 28 de desembre, pel qual es regulen les activitats d'obtenció, utilització clínica i coordinació territorial dels òrgans humans destinats al trasplantament i s'estableixen requisits de qualitat i seguretat, mitjançant la qual es va transposar la Directiva 2010/53/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 7 de juliol de 2010, sobre normes de qualitat i seguretat dels òrgans humans destinats al trasplantament.

Tanmateix, a fi de preservar aquest estat i davant la constatació de riscos creixents, com ara la proliferació de grups de delinqüència organitzada de caràcter transnacional que fan ús de la violència, l'engany o les amenaces, o aprofiten situacions de precarietat del supòsit donant per adquirir beneficis alts, s'ha d'enfortir un sistema les esquerdes del qual, al cap i a la fi, atemptarien contra la confiança en aquest de la població en el seu conjunt, base de l'èxit d'aquesta regulació.

En harmonització per tant amb les previsions del conveni de referència, es procedeix així a una delimitació més clara de les conductes típiques, s'agreguen les penes en supòsits de retret especial i s'expliciten els supòsits d'actuació d'organització o grup criminal de manera anàloga al tractament en aquests supòsits del delictes de tràfic d'éssers humans, incloent-hi, a més, l'agregant de reincidència internacional.

VII

El Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO) va ser constituït el 1999 pel Consell d'Europa en nom d'assegurar el compliment dels estats membres del grup esmentat amb els paràmetres d'anticorrupció a tots els nivells, per tal de millorar la capacitat dels seus membres en la lluita contra la corrupció a través d'un procés dinàmic, i ajudar a identificar les deficiències que hi pugui haver.

Espanya, en el seu compromís ferm de lluita contra la corrupció, ha col·laborat permanentment amb el GRECO en aquest procés mutu de recerca de mesures. Com a resultat d'aquest procés, a la tercera ronda d'avaluació duta a terme pel grup esmentat es van detectar algunes omissions a les reformes operades per la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, que podien suposar una limitació als operadors jurídics per poder portar a terme aquesta lluita.

De l'anàlisi feta quedaven dubtes sobre si alguna de les conductes de corrupció en l'àmbit privat, que recull la secció 4a del capítol XI del títol XIII del llibre II del Codi penal, sobre els delictes de corrupció en els negocis, podria quedar exclosa si no es descrivien en uns termes determinats. També es va considerar que era procedent revisar la corrupció de jurats i àrbitres per assegurar-ne la incriminació, no només quan actuin en exercici de funcions públiques, sinó també quan operin com a col·laboradors per dur a terme aquestes funcions o exerceixin funcions privades, tant en l'aspecte actiu com en el passiu. Finalment, es va destacar que la definició de funcionaris públics estrangers que preveu l'article 427 del Codi penal no era aplicable en els casos en què el delictes comès per aquests sigui el de tràfic d'influències, per la qual cosa era necessària una precisió concreta respecte de la responsabilitat dels funcionaris estrangers que puguin cometre els delictes del capítol VI del títol XIX de la part especial del Codi penal; precisió que s'introdueix ara a l'article 431.

Amb aquesta reforma, se solucionarien aquestes esquerdes detectades en la regulació del nostre ordenament, d'acord amb els criteris del GRECO.

Article únic. *Modificació de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.*

La Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, queda modificada de la manera següent:

U. S'incorpora una nova lletra a bis) en l'apartat 1 de l'article 127 bis, amb la redacció següent:

«a bis) Delictes de tràfic d'òrgans».

Dos. Es modifica l'article 156 bis, que passa a tenir la redacció següent:

«1. Els que d'alguna manera promoguin, afavoreixin, facilitin, publicitin o executin el tràfic d'òrgans humans han de ser castigats amb la pena de presó de sis a dotze anys si es tracta de l'òrgan d'una persona viva, i de presó de tres a sis anys si es tracta de l'òrgan d'una persona morta.

A aquests efectes, s'entén per tràfic d'òrgans humans:

a) L'extracció o obtenció il·lícita d'òrgans humans aliens. L'extracció o obtenció esmentada és il·lícita si es produeix concorrent qualsevol de les circumstàncies següents:

1a que s'hagi fet sense el consentiment lliure, informat i exprés del donant viu en la manera i amb els requisits legalment previstos;

2a que s'hagi fet sense l'autorització necessària que exigeix la llei en el cas del donant mort,

3a que, a canvi de l'extracció o obtenció, en profit propi o aliè, sol·liciti o rebi el donant o un tercer, per si mateix o per una persona interposada, un donatiu o una retribució de qualsevol classe o s'accepti un oferiment o una promesa. No té la consideració de donatiu o retribució el rescabament de les despeses o la pèrdua d'ingressos que es derivin de la donació.

b) La preparació, la preservació, l'emmagatzematge, el transport, el trasllat, la recepció, la importació o l'exportació d'òrgans extrets il·lícitament.

c) L'ús d'òrgans extrets il·lícitament amb la finalitat del seu trasplantament o per a altres fins.

2. De la mateixa manera s'han de castigar els que, en propi profit o aliè:

a) sol·licitin o rebin, per si mateix o per una persona interposada, un donatiu o una retribució de qualsevol classe, o acceptin un oferiment o una promesa per proposar o captar un donant o un receptor d'òrgans;

b) ofereixin o lliurin, per si mateix o per una persona interposada, un donatiu o una retribució de qualsevol classe a personal facultatiu, funcionari públic o particular en ocasió de l'exercici de la seva professió o càrrec en clíniques, establiments o consultoris, públics o privats, amb la finalitat que es porti a terme o es faciliti l'extracció o obtenció il·lícites o la implantació d'òrgans extrets il·lícitament.

3. Si el receptor de l'òrgan consent la realització del trasplantament coneixent-ne l'origen il·lícit ha de ser castigat amb les mateixes penes que preveu l'apartat 1, que poden ser rebaixades en un o dos graus atenent les circumstàncies del fet i del culpable.

4. S'imposen les penes superiors en grau a les que preveu l'apartat 1 quan:

a) s'hagi posat en greu perill la vida o la integritat física o psíquica de la víctima del delictes.

b) la víctima sigui menor d'edat o especialment vulnerable per raó de la seva edat, discapacitat, malaltia o situació.

Si concorren totes dues circumstàncies, s'imposa la pena en la seva meitat superior.

5. El facultatiu, funcionari públic o particular que, en ocasió de l'exercici de la seva professió o càrrec, dugui a terme en centres públics o privats les conductes que descriuen els apartats 1 i 2, o sol·liciti o rebi el donatiu o la retribució a què es refereix la lletra b) d'aquest darrer apartat, o accepti l'ofertament o la promesa de rebre'l, incorre en la pena assenyalada en aquests superior en grau i, a més, en la d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic, professió o ofici, per exercir qualsevol professió sanitària o per prestar serveis de qualsevol índole en clíniques, establiments o consultoris, públics o privats, pel temps de la condemna. Si concorre, a més, alguna de les circumstàncies que preveu l'apartat 4, s'imposen les penes en la seva meitat superior.

Als efectes d'aquest article, el terme facultatiu comprèn els metges, el personal d'infermeria i qualsevol altra persona que dugui a terme una activitat sanitària o sociosanitària.

6. S'imposa la pena superior en grau a la que preveu l'apartat 1 i inhabilitació especial per a professió, ofici, indústria o comerç pel temps de la condemna, quan el culpable pertanyi a una organització o un grup criminal dedicat a la realització d'aquestes activitats. Si concorre alguna de les circumstàncies que preveu l'apartat 4, s'imposen les penes en la meitat superior. Si concorre la circumstància que preveu l'apartat 5, s'imposen les penes que s'hi assenyalen en la seva meitat superior.

Quan es tracti dels caps, administradors o encarregats de les organitzacions o grups esmentats, se'ls aplica la pena en la seva meitat superior, que es pot elevar a la immediatament superior en grau. En tot cas s'eleva la pena a la immediatament superior en grau si concorre alguna de les circumstàncies que preveu l'apartat 4 o la circumstància que preveu l'apartat 5.

7. Quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis una persona jurídica sigui responsable dels delictes que comprèn aquest article, se li imposa la pena de multa del triple al quíntuple del benefici obtingut.

Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals així mateix poden imposar les penes que recullen les lletres b) a g) de l'apartat 7 de l'article 33.

8. La provocació, la conspiració i la proposició per cometre els delictes que preveu aquest article es castiguen amb la pena inferior en un a dos graus a la que correspon, respectivament, als fets que preveuen els apartats anteriors.

9. En tot cas, les penes que preveu aquest article s'imposen sense perjudici de les que corresponguin, si s'escau, pel delictes de l'article 177 bis d'aquest Codi i altres delictes comesos efectivament.

10. Les condemnes de jutges o tribunals estrangers per delictes de la mateixa naturalesa que els que preveu aquest article produeixen els efectes de reincidència, llevat que l'antecedent penal hagi estat cancel·lat o ho pugui ser d'acord amb el dret espanyol.»

Tres. Es modifica l'article 284, que passa a tenir la redacció següent:

«1. S'ha d'imposar la pena de presó de sis mesos a sis anys, multa de dos a cinc anys, o del triple del benefici obtingut o afavorit, o dels perjudicis evitats, si la quantitat resultant és més elevada, i inhabilitació especial per intervenir en el mercat financer com a actor, agent o mediador o informador per temps de dos a cinc anys, als qui:

1r Utilitzant la violència, amenaça, engany o qualsevol altre artífici, alterin els preus que hagin de resultar de la lliure concurrència de productes, mercaderies, instruments financers, contractes de comptat sobre primeres relacionades amb aquests, índexs de referència, serveis o qualsevol altres coses mobles o immobles que siguin objecte de contractació, sense perjudici de la pena que els pugui correspondre per altres delictes comesos.

2n Per si, de manera directa o indirecta o a través d'un mitjà de comunicació, per mitjà d'Internet o mitjançant l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació, o per qualsevol altre mitjà, difonguin notícies o rumors o transmetin senyals falsos o enganyosos sobre persones o empreses, i ofereixin a posta dades econòmiques totalment o parcialment falses amb la finalitat d'alterar o preservar el preu de cotització d'un instrument financer o un contracte de comptat sobre primeres relacionat o de manipular el càlcul d'un índex de referència, quan obtinguin, per a si mateix o per a un tercer, un benefici, sempre que concorri alguna de les circumstàncies següents:

- a) que el benefici esmentat sigui superior a dos-cents cinquanta mil euros o es causi un perjudici d'una quantitat idèntica;
- b) que l'import dels fons emprats sigui superior a dos milions d'euros;
- c) que es causi un greu impacte en la integritat del mercat.

3r Realitzin transaccions, transmetin senyals falsos o enganyosos, o donin ordres d'operació susceptibles de proporcionar indicis falsos o enganyosos sobre l'oferta, la demanda o el preu d'un instrument financer, un contracte de comptat sobre primeres matèries relacionat o índexs de referència, o s'assegurin, utilitzant la mateixa informació, per si mateix o en concert amb altres, una posició dominant en el mercat dels instruments o contractes esmentats amb la finalitat de fixar-ne els preus en nivells anormals o artificials, sempre que concorri alguna de les circumstàncies següents:

- a) que com a conseqüència de la seva conducta obtinguin, per a si mateix o per a un tercer, un benefici superior a dos-cents cinquanta mil euros o causi un perjudici d'una quantitat idèntica;
- b) que l'import dels fons emprats sigui superior a dos milions d'euros;
- c) que es causi un greu impacte en la integritat del mercat.

2. S'ha d'imposar la pena en la seva meitat superior si concorre alguna de les circumstàncies següents:

1a Que el subjecte es dediqui de manera habitual a les aquestes pràctiques abusives.

2a Que el benefici obtingut, la pèrdua evitada o el perjudici causat és d'importància notòria.

3. Si el responsable del fet és treballador o empleat d'una empresa de serveis d'inversió, entitat de crèdit, autoritat supervisora o reguladora, o entitat rectora de mercats regulats o centres de negociació, les penes s'imposen en la seva meitat superior.»

Quatre. Es modifica l'article 285, que passa a tenir la redacció següent:

«1. Qui de forma directa o indirecta o per una persona interposada dugui a terme actes d'adquisició, transmissió o cessió d'un instrument financer, o de cancel·lació o modificació d'una ordre relativa a un instrument financer, i usi informació privilegiada a la qual hagi tingut accés reservat en els termes de l'apartat 4, o recomani a un tercer l'ús de la informació privilegiada esmentada per a algun d'aquests actes, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a sis anys, multa de dos a cinc anys, o del triple del benefici obtingut o afavorit o dels perjudicis evitats si la quantitat resultant és més elevada, i inhabilitació especial per a l'exercici de la professió o activitat de dos a cinc anys, sempre que concorri alguna de les circumstàncies següents:

- a) que, com a conseqüència de la seva conducta obté, per a si mateix o per a un tercer, un benefici superior a cinc-cents mil euros o causa un perjudici d'una quantitat idèntica;
- b) que el valor dels instruments financers emprats sigui superior a dos milions d'euros;
- c) que es causi un greu impacte en la integritat del mercat.

2. S'ha d'imposar la pena en la seva meitat superior si concorre alguna de les circumstàncies següents:

1a Que el subjecte es dediqui de manera habitual a les pràctiques d'operacions esmentades amb informació privilegiada.

2a Que el benefici obtingut, la pèrdua evitada o el perjudici causat és d'importància notòria.

3. Les penes que preveu aquest article s'imposen, en els seus casos respectius, en la seva meitat superior si el responsable del fet és treballador o empleat d'una empresa de serveis d'inversió, entitat de crèdit, autoritat supervisora o reguladora, o entitats rectores de mercats regulats o centres de negociació.

4. Als efectes d'aquest article, s'entén que té accés reservat a la informació privilegiada qui sigui membre dels òrgans d'administració, gestió o supervisió de l'emissor o del participant del mercat de drets d'emissió, qui participi en el capital de l'emissor o del participant del mercat de drets d'emissió, qui la conegui en ocasió de l'exercici de la seva activitat professional o empresarial, o en l'exercici de les seves funcions, i qui l'obtingui a través d'una activitat delictiva.

5. Les penes que preveu aquest article s'han de rebaixar en un grau quan el responsable del fet, sense tenir accés reservat a la informació privilegiada, l'obtingui de qualsevol manera diferent de les que preveu l'apartat anterior i la utilitzi sabent que es tracta d'informació privilegiada.»

Cinc. S'incorpora un nou article 285 bis amb la redacció següent:

«Fora dels casos que preveu l'article anterior, qui posseeixi informació privilegiada i la reveli fora de l'exercici normal del seu treball, professió o funcions, i posi en perill la integritat del mercat o la confiança dels inversors, ha de ser sancionat amb una pena de presó de sis mesos a quatre anys, una multa de dotze a vint-i-quatre mesos i una inhabilitació especial per a l'exercici de la professió o activitat d'un a tres anys.

Als efectes del que disposa aquest article, s'ha d'incloure la revelació d'informació privilegiada en una prospecció de mercat quan s'hagi dut a terme sense observar els requisits que preveu la normativa europea en matèria de mercats i instruments financers.»

Sis. S'incorpora un nou article 285 ter, amb la redacció següent:

«Les previsions dels tres articles precedents s'estenen als instruments financers, els contractes, les conductes, les operacions i les ordres que preveu la normativa europea i espanyola en matèria de mercat i instruments financers.»

Set. S'incorpora un nou article 285 quater, amb la redacció següent:

«La provocació, la conspiració i la proposició per cometre els delictes que preveuen els articles 284 a 285 bis s'ha de castigar, respectivament, amb la pena inferior en un o dos graus.»

Vuit. Es modifica l'apartat 1 de l'article 286 bis, que queda redactat de la manera següent:

«1. El directiu, administrador, treballador o col·laborador d'una empresa mercantil o d'una societat que, per sí mateix o per una persona interposada, rebi, sol·liciti o accepti un benefici o avantatge no justificats de qualsevol naturalesa, o un oferiment o una promesa d'obtenir-lo, per a sí mateix o per a un tercer, com a contraprestació per afavorir indegudament un altre en l'adquisició o la venda de mercaderies, o en la contractació de serveis o en les relacions comercials, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a quatre anys, inhabilitació especial per a l'exercici d'indústria o comerç per un temps d'un a sis anys i multa de tant al triple del valor del benefici o avantatge.»

Nou. Es modifica l'article 288, que passa a tenir la redacció següent:

«En els casos que preveuen els articles anteriors s'ha de disposar la publicació de la sentència en els diaris oficials i, si ho sol·licita el perjudicat, el jutge o tribunal pot ordenar la reproducció total o parcial en qualsevol altre mitjà informatiu, a costa del condemnat.

Quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis, una persona jurídica sigui responsable dels delictes que recull aquest capítol, se li han d'imposar les penes següents:

1r En el cas dels delictes que preveuen els articles 270, 271, 273, 274, 275, 276, 283 i 286:

a) Multa del doble al quàdruple del benefici obtingut, o que s'hauria pogut obtenir, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de dos anys.

b) Multa del doble al triple del benefici obtingut, afavorit o que s'hauria pogut obtenir, en la resta dels casos.

2n En el cas dels delictes que preveuen els articles 277, 278, 279, 280, 281, 282, 282 bis, 284, 285, 285 bis, 285 quater i 286 bis al 286 quater:

a) Multa de dos a cinc anys, o del triple al quintuple del benefici obtingut o que s'hauria pogut obtenir si la quantitat resultant és més elevada, quan el delicte comès per la persona física té prevista una pena de més de dos anys de privació de llibertat.

b) Multa de sis mesos a dos anys, o del tant al doble del benefici obtingut o que s'hauria pogut obtenir si la quantitat resultant és més elevada, en la resta dels casos.

3r Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals poden imposar així mateix les penes que recullen les lletres b) a g) de l'apartat 7 de l'article 33.»

Deu. Es modifica l'apartat 3 de l'article 305, que queda redactat de la manera següent:

«3. S'han d'imposar les mateixes penes a qui cometi les conductes que descriu l'apartat 1 i a qui eludeixi el pagament de qualsevol quantitat que hagi d'ingressar o gaudeixi de manera indeguda d'un benefici obtingut legalment, quan els fets es cometin contra la hisenda de la Unió Europea, sempre que la quantia defraudada excedeixi els cent mil euros en el termini d'un any natural. No obstant això, en els casos en què la defraudació es porti a terme en el si d'una organització o grup criminal, o per persones o entitats que actuïn sota l'aparença d'una activitat econòmica real sense dur-la a terme de manera efectiva, el delicte és perseguible des del mateix moment en què s'assoleixi la quantitat que fixa aquest apartat.

Si la quantia defraudada no supera els cent mil euros però excedeix els deu mil, s'ha d'imposar una pena de presó de tres mesos a un any o multa de tant al triple de la quantia esmentada i la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir dels beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social durant el període de sis mesos a dos anys.»

Onze. Es modifica l'article 308, que queda redactat de la manera següent:

«1. El qui obtingui subvencions o ajudes de les administracions públiques, inclosa la Unió Europea, en una quantitat o per un valor superior a cent mil euros falsejant les condicions requerides per a la seva concessió o ocultant les que l'haurien impedit ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a cinc anys i multa de tant al sèxtuple del seu import llevat que porti a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6.

2. S'han d'imposar les mateixes penes a qui, en el desenvolupament d'una activitat sufragada totalment o parcialment amb fons de les administracions públiques, inclosa la Unió Europea, els apliqui en una quantitat superior a cent mil euros a fins diferents d'aquells per als quals es va concedir la subvenció o ajuda llevat que porti a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6.

3. A més de les penes assenyalades, s'ha d'imposar al responsable la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social durant un període de tres a sis anys.

4. Si la quantia obtinguda, defraudada o aplicada indegudament no supera els cent mil euros però excedeix els deu mil, s'ha d'imposar una pena de presó de tres mesos a un any o multa del tant al triple de la quantia esmentada i la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir dels beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social durant el període de sis mesos a dos anys, llevat que porti a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6.

5. Als efectes de determinar la quantia a què es refereix aquest article, cal atènyer-se al total del que s'ha obtingut, defraudat o indegudament aplicat, amb independència de si prové d'una o de diverses administracions públiques conjuntament.

6. S'entén realitzat el reintegrament a què es refereixen els apartats 1, 2 i 4 quan el perceptor de la subvenció o ajuda torni les subvencions o ajudes percebudes o aplicades indegudament, incrementades en l'interès de demora aplicable en matèria de subvencions des del moment en què les va percebre, i es porti a terme abans que s'hagi notificat la iniciació d'actuacions de comprovació o control en relació amb les subvencions o ajudes esmentades o, en cas que aquestes actuacions no s'hagin produït, abans que el Ministeri Fiscal, l'advocat de l'Estat o el representant de l'Administració autonòmica o local de què es tracti, interposi una querrela o denúncia dirigida contra aquell o abans que el Ministeri Fiscal o el jutge d'instrucció realitzi actuacions que li permetin tenir coneixement formal de la iniciació de diligències. El reintegrament impedeix que el subjecte esmentat sigui perseguit per les possibles falsedats instrumentals que, exclusivament en relació amb el deute objecte de regularització, aquest pugui haver comès amb caràcter previ a la regularització de la seva situació.

7. L'existència d'un procediment penal per algun dels delictes dels apartats 1, 2 i 4 d'aquest article, no impedeix que l'Administració competent exigeixi el reintegrament per via administrativa de les subvencions o ajudes aplicades indegudament. L'import que hagi de ser reintegrat s'entén fixat provisionalment per l'Administració, i s'ha d'ajustar després al que finalment es resolgui en el procés penal.

El procediment penal tampoc paralitza l'acció de cobrament de l'Administració, que pot iniciar les actuacions dirigides al cobrament llevat que el jutge, d'ofici o a instància de part, hagi acordat la suspensió de les actuacions d'execució prèvia prestació de garantia. Si no es pot prestar garantia en tot o en part, excepcionalment el jutge pot acordar la suspensió amb dispensa total o parcial de garanties si aprecia que l'execució pot ocasionar danys irreparables o de reparació molt difícil.

8. Els jutges i tribunals poden imposar al responsable d'aquest delictes la pena inferior en un o dos graus, sempre que, abans que transcorrin dos mesos des de la citació judicial com a investigat, porti a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6 i reconegui judicialment els fets. L'anterior també és aplicable respecte d'altres partícips en el delictes diferents de l'obligat al reintegrament o de l'autor del delictes, quan col·laborin activament en l'obtenció de proves decisives per a la identificació o captura d'altres responsables, per a l'aclariment complet dels fets delictius o per a la investigació del patrimoni de l'obligat o del responsable del delictes.»

Dotze. Es modifiquen els apartats 1 i 5 de l'article 386, que queden redactats de la manera següent:

«1. Ha de ser castigat amb la pena de presó de vuit a dotze anys i multa del tant al dècuple del valor aparent de la moneda:

1r El qui alteri la moneda o fabriqui moneda falsa.

2n El qui exporti moneda falsa o alterada o la importi a Espanya o a qualsevol altre Estat membre de la Unió Europea.

3r El qui transporti, expengui o distribueixi moneda falsa o alterada amb coneixement de la seva falsedat.»

«5. Quan, d'acord amb el que estableix l'article 31 bis, una persona jurídica sigui responsable dels delictes anteriors, se li ha d'imposar la pena de multa del triple al dècuple del valor aparent de la moneda. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals així mateix poden imposar les penes que recullen les lletres b) a g) de l'apartat 7 de l'article 33.»

Tretze. Es modifica el paràgraf primer de l'article 387, que queda redactat de la manera següent:

«Als efectes de l'article anterior, s'entén per moneda la metàl·lica i el paper moneda de curs legal i la que no ha estat encara emesa o posada en circulació oficialment però que està destinada a la seva circulació com a moneda de curs legal. S'equiparen a la moneda nacional les d'altres països de la Unió Europea i les estrangeres.»

Catorze. Es modifica l'article 423, que queda redactat de la manera següent:

«El que disposen els articles precedents és aplicable igualment als jurats i àrbitres, nacionals o internacionals, així com a mediadors, pèrits, administradors o interventors designats judicialment, administradors concursals o a qualssevol persones que participin en l'exercici de la funció pública.»

Quinze. Es modifica l'article 427, que queda redactat de la manera següent:

«El que disposen els articles precedents també és aplicable quan els fets descrits siguin realitzades per o afectin a:

a) Qualsevol persona que tingui un càrrec o una ocupació legislatiu, administratiu o judicial d'un país de la Unió Europea o de qualsevol altre país estranger, tant per nomenament com per elecció.

b) Qualsevol persona que exerceixi una funció pública per a un país de la Unió Europea o qualsevol altre país estranger, inclòs un organisme públic o una empresa pública, per a la Unió Europea o per a una altra organització internacional pública.

c) Qualsevol funcionari o agent de la Unió Europea o d'una organització internacional pública.

d) Qualsevol persona a la qual s'hagi assignat i que estigui exercint una funció de servei públic que consisteixi en la gestió, en els estats membres o en tercers països, d'interessos financers de la Unió Europea o a prendre decisions sobre aquests interessos.»

Setze. Es dona contingut a l'article 431, que queda redactat de la manera següent:

«Als efectes d'aquest capítol s'entén com a funcionaris públics els que determinen els articles 24 i 427.»

Disset. S'introdueix un nou ordinal 5è a l'article 435 amb la redacció següent:

«5è A les persones jurídiques que d'acord amb el que estableix l'article 31 bis siguin responsables dels delictes que recull aquest capítol. En aquests casos s'imposen les penes següents:

a) Multa de dos a cinc anys, o del triple al quíntuple del valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats quan la quantitat resultant sigui més elevada, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de cinc anys.

b) Multa d'un a tres anys, o del doble al quàdruple del valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats quan la quantitat resultant sigui més elevada, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de més de dos anys de privació de llibertat no inclosa en l'incís anterior.

c) Multa de sis mesos a dos anys, o del doble al triple del valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats si la quantitat resultant és més elevada, en la resta dels casos.

Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals així mateix poden imposar les penes que recullen les lletres b) a g) de l'apartat 7 de l'article 33.»

Divuit. S'introdueix l'article 435 bis, amb la redacció següent:

«Als efectes d'aquest capítol s'entén com a funcionari públic el que determinen els articles 24 i 427.»

Dinou. Es modifica l'article 572, que queda redactat de la manera següent:

«1. Els qui promouen, constitueixen, organitzen o dirigeixen una organització o grup terrorista han de ser castigats amb les penes de presó de vuit a quinze anys i inhabilitació absoluta durant el temps de la condemna.

2. Els qui participin activament en l'organització o grup, o en formin part, han de ser castigats amb les penes de presó de sis a dotze anys i inhabilitació absoluta durant el temps de la condemna.»

Vint. Es modifica el primer paràgraf de l'apartat 1 de l'article 573, que queda redactat de la manera següent:

«1. Es considera delicte de terrorisme la comissió de qualsevol delicte greu contra la vida o la integritat física, la llibertat, la integritat moral, la llibertat i la indemnitat sexuals, el patrimoni, els recursos naturals o el medi ambient, la salut pública, de risc catastròfic, incendi, de falsedat documental, contra la Corona, d'atemptat i tinença, tràfic i dipòsit d'armes, municions o explosius, que preveu aquest Codi, i l'apoderament d'aeronaus, vaixells o altres mitjans de transport col·lectiu o de mercaderies, quan es dugui a terme amb qualsevol de les finalitats següents:»

Vint-i-u. Es modifica l'apartat 3 de l'article 575, que queda redactat de la manera següent:

«3. S'ha d'imposar la mateixa pena a qui, per a aquesta mateixa finalitat, o per col·laborar amb una organització o grup terrorista, o per cometre qualsevol dels delictes que comprèn aquest capítol, es traslladi o s'estableixi en un territori estranger.»

Vint-i-dos. Se suprimeix l'apartat 5 de l'article 576.

Vint-i-tres. S'incorpora un article 580 bis, que té la redacció següent:

«Quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis una persona jurídica sigui responsable dels delictes que recull aquest capítol, se li han d'imposar les penes següents:

a) Multa de dos a cinc anys, o del doble al quàdruple del perjudici causat quan la quantitat resultant sigui més elevada, si el delicte comès per la persona física té una pena prevista de més de dos anys de privació de llibertat.

b) Multa de sis mesos a dos anys, o del doble al triple del perjudici causat si la quantitat resultant és més elevada, en la resta dels casos.

Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals així mateix poden imposar les penes que recullen les lletres b) a g) de l'apartat 7 de l'article 33.»

Disposició final primera. *Incorporació de dret de la Unió Europea i internacional.*

Mitjançant aquesta Llei orgànica:

a) S'incorporen al dret espanyol la Directiva 2014/57/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre les sancions penals aplicables a l'abús de mercat, la Directiva 2017/541/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relativa a la lluita contra el terrorisme, i la Directiva 2017/1371/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2017, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió a través del dret penal.

b) Es completa la transposició al dret espanyol de la Directiva 2014/62/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 15 maig de 2014, relativa a la protecció penal de l'euro i altres monedes davant de la falsificació.

c) S'adapta la normativa penal espanyola al Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'òrgans humans, fet a Santiago de Compostel·la el 25 de març de 2015.

Disposició final segona. *Títol competencial.*

Aquesta Llei es dicta en exercici de la competència exclusiva en matèria de legislació penal que atribueix a l'Estat l'article 149.1.6a de la Constitució.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap de vint dies de la seva publicació al «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 20 de febrer de 2019.

FELIPE R.

El president del Govern,
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN